

GRUP SALUT

CONSELL MUNICIPAL DE BENESTAR SOCIAL

6ª. Reunió : Dimarts 19 de maig de 2009, a les 16:30 h

Idees que han sorgit de la presentació realitzada per la Sra. Isabel Ribas i Seix (Delegada de Salut de l'Ajuntament de Barcelona):

“ Participació en salut”

En aquesta sessió es tracta el tema de la participació en l'àmbit de salut , promoguda des de l'Ajuntament Barcelona. El marc principal de referència és el Pla d'actuació municipal PAM, com a expressió de la voluntat política d'aquest govern que ha de portar a terme uns compromisos electorals i fer-ho d'una manera compartida i deliberativa. En relació a l'àmbit de la salut es destaca l'objectiu 3 i les seves mesures, que diuen:

“Objectiu 3: Fomentar la participació com a condicionant de salut a través d'òrgans reals de participació, amb la ciutadania organitzada, els professionals i amb la població en general

- Mesura 5.5.3.1: Reforçarem la participació social en relació al sistema assistencial, estenent els consells de salut als deu districtes i vinculant-los amb el grup de salut del CMBS i el Consell de Salut de Barcelona, preservant la identitat de la ciutat i els districtes
- Mesura 5.5.3.2: Fomentarem les associacions de malalts, familiars de malalts, GAM i les relacionades amb d'altres aspectes de la salut. Adequarem la política de subvencions.
- Mesura 5.5.3.3: Donarem suport a la incorporació d'aspectes de salut als plans comunitaris en curs. “

La participació en Salut a la ciutat de Barcelona es porta a terme des d'una diversitat **d'estructures participatives:**

- Jornades de Participació en Salut Pública
- Grups de treball del CMBS (salut i drogues)
- Consells de Salut de Districte. Ja estan pràcticament creats els 10 consells (el de Gràcia es constitueix ara), amb un funcionament sovint

diferent perquè estan adaptats al territori. Alguns d'ells tenen comissió de seguiment de les Àrees Bàsiques de Salut.

- Consell de Salut de Barcelona. Creat l'any 1997 i emmarcat en el Consorci Sanitari de Barcelona. A l'any 2006 es va fer el Decret de creació dels Governos Territorials de Salut i a la ciutat de Barcelona hi ha un únic Govern territorial que és el Consorci Sanitari. A més a més hi ha 4 àrees de gestió o funcionament repartides al voltant dels quatre grans hospitals de la ciutat.
- Salut en els Plans de Desenvolupament Comunitari. En la majoria de Plans hi ha projectes o actuacions de salut (PDC Roquetes, Besòs, Sagrada Família, Poble Sec, etc) a més a més hi ha el "Programa Salut i barris", lligat a la llei de barris.
- Altres activitats municipals. Engloba moltes i diverses actuacions que es realitzen en els territoris com La Quinzena de la Salut de la Gent Gran, activitats de salut de les dones dels Consells de Dones, etc.
- Salut Comunitària a l'Atenció Primària de Salut (Xarxa AUPA...)
- Xarxa Famílies Cuidadores inclosa dins l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva. Es preocupa de la salut de les persones cuidadores.

Què entenem per participació ?

- Un dret de la ciutadania a l'hora de participar en la planificació dels serveis i en la definició i disseny de polítiques sanitàries, i una obligació dels serveis públics de retre comptes de la seva gestió
- Una manera de formular les polítiques socials que esdevé estratègic per a la governança
- Una necessitat de corresponsabilitzar als ciutadans/es sobre la seva salut, que parteix de la consideració dels individus com a principal font de salut i, per tant, subjectes actius del seu benestar i millora
- Un reconeixement de les organitzacions cíviques, les d'ajuda mútua i les de la ciutadania en general, com a portaveus fonamentals de la comunitat en matèria de salut i com agents de canvi per a millorar els índexs de salut de la comunitat
- Un procés de treball conjunt de polítics/ques, tècnics/ques i ciutadans/es amb l'objectiu d'incrementar els nivells de salut de la població
- Una cultura, una manera de fer les coses, basada en la deliberació i la inclusió de les diferents opinions i realitats, que dona resposta col·lectiva a problemes col·lectius i que crea ciutadania i genera comunitat
- Una forma de construir capital social i de generar cohesió

Cap on anem?

- Consells de Salut dels Districtes. Han de ser l'òrgan de participació i es dona molta importància a la proximitat. Hi ha d'haver un procés de compartir experiències, resultats, cert benchmarking, Cal fer formació

dels consellers de salut, la vicepresidència associativa ha de ser més activa i per tant cal donar certes eines, adaptar-se a la nova estructura organitzativa de l'Ajuntament, etc.

- Els Barris / ABS. Barcelona ha fet una aposta pels barris i el sistema sanitari també ha fet una adaptació dins els marges que ha pogut (més en les noves ABS que es creen).
- El Consell de Salut de Barcelona. Creat l'any 90. Actualment la realitat associativa ha canviat i per això cal treballar pel canvi d'una nova normativa del Consell de Salut de ciutat (no es crearà un consell municipal de salut), amb la participació de més membres i amb una organització interna que permeti funcionar de forma àgil i eficaç. S'ha d'obrir també als Consells de Salut de districtes.
- Els grups de treball del CMBS . Aquest consell ofereix un paraigua ampli que permet treballar el tema de la salut amb la transversalitat que realment té. Aquest marc segueix plenament vigent i per tant la seva continuïtat és clara , tot i que s'hauran de fer vincles amb el Consell de Salut de Barcelona..

Amb qui ho construïm?

- LA CIUTAT
- L'Ajuntament de Barcelona
- El Consorci Sanitari de Barcelona i l'Agència de Salut Pública de Barcelona
- Els Serveis Socials (Àrea Acció Social i Ciutadania i CSS)
- La resta d'àrees que incideixen sobre la salut a través dels seus condicionants
- La ciutadania, especialment a través de la societat civil organitzada.

DEBAT

- Des de la FAVB es planteja el descontent per no poder participar en el Consell de Salut de Barcelona. Fa temps que reivindiquen el tema de la participació, entesa d'una forma més semblant al que són les comissions de les ABS, i creuen que haurien d'estar representats en el Consell de Salut de Barcelona.

Creuen que els Consells de salut de districtes no podran decidir temes relatius a la planificació dels serveis, doncs aquest tema correspon al Consell de Salut de ciutat , i aquest és també un argument per reivindicar la necessitat que tingui una participació més àmplia.

Preocupació per com es farà la planificació i com es retrà comptes? Els serveis estan organitzats en quatre zones i els Consells de Salut funcionen

a nivell de districte, fet que provoca una organització o funcionament complicat.

Es respon que els Consells de Salut de districte no serien el que són sense la participació de les AAVV. Només en un òrgan la FAVB no està representada. El Consell de Salut de Barcelona, i això respon a una llei molt anterior que s'ha de modificar. La LOSC ja preveu nivells de participació als districtes.

El repte dels Consells de salut de districtes és que esdevinguin espais per construir entre tots, és a dir, perquè a nivell de districte es pugui decidir què fem en relació a l'estat de salut d'aquell districte.

L'existència de quatre àrees d'atenció integral de salut no ha de dificultar el retre comptes. El que cal es posar-se d'acord amb quins són els objectius, i les eines amb les que treballem i el que varia és el com ho fem a cada territori.

- El dret polític a la participació té uns límits. La vinculació del què pensa o creu la gent no és directa. La qüestió és com es pot materialitzar la participació més enllà d'una supervisió crítica? Hi ha altres camps de participació més activa que cal explorar. Com podem controlar nosaltres la salut?
- Cal definir els Consells de Salut de districtes, per a què els volem, quins objectius? Cal reconèixer el bagatge històric de participació de l'Ajuntament de Barcelona i en temes de salut també. El meu diagnòstic és que actualment els Consells són purament informatius, deliberatius, poc representatius del teixit associatiu (per exemple en algun d'ells hi participa una "botigueta de macrobiòtica"). Bàsicament només es tracten temes assistencials i cal tenir una visió més àmplia i parlar o tractar de tots els determinants de la salut. S'ha perdut ocasions de parlar temes transcendents i d'actualitat, com per exemple el Virus del Papil·loma Humà. És necessari pensar en metodologies, com pot ser l'organització de grups de treball, per tal que siguin més operatius. En definitiva, és necessari crear un reglament que defineixi objectius, funcionament, participants o composició, etc.
- Als districtes s'han creat els Consells de Salut però falta avançar en forces aspectes d'interès i preocupació pels ciutadans com pot ser: desenvolupar el benchmarking, temes relacionats amb la producció de serveis, així per exemple es produeixen discrepàncies entre pacients i els professionals en els CAPS, hi ha reticències per part dels professionals dels serveis a donar les seves xifres (llistes d'espera, etc.), falta coordinació entre CAPS que

atenen a pacients d'un mateix territori....Falta o hi ha poca preocupació pel tema de la rehabilitació.

- És important recordar que com a societat no tenim molta trajectòria en Participació, "i n' estem aprenent", i per tant tenim límits. I recordar també quines són les bases sobre les que construïm la participació en salut. L'any 1987 es fa un conveni entre Ajuntament i Generalitat pel qual la ciutat de Barcelona esdevé una àrea de salut i els sectors sanitaris són els districtes. A l'ant 1995 el Consorci Sanitari assumeix les funcions de regió sanitària i la LOSC estableix els agents que hi podien participar i va deixar fora a la FAVB. Al 2006 es fa un decret que no pot modificar la llei anterior.
- En aquest debat s'està parlant de la Participació des d'un punt de vista de "rendiment de comptes", i si bé és cert que el tema dels proveïdors sanitaris és molt important, no podem oblidar que la salut és molt més que això. Per tant hem de recuperar i abordar temes de prevenció i promoció de la salut, de detecció de necessitats per poder elaborar plans conjunts. Ens hem de plantejar com fer atractius els Consells de salut de districtes.
- Reconeixement que amb la creació dels Consells de salut existeix una estructura que possibilita la participació en aquest àmbit i per tant aporta també crítica o queixa. I és per això que els Consells han de ser espais de construcció, i la seva posta en marxa representa una oportunitat per treballar i avançar en qüestions i disfuncions que s'estan plantejant en aquest debat.
- Cal posar en valor també la participació dels professionals de la salut en els Consells.
- Les prioritats actuals han de ser: consolidar els consells de districtes, agafar rodatge i avançar amb la participació de les xarxes de ciutadania, més enllà del rendiment de comptes.
- Proposta: demanar que es formalitzin els espais de participació en salut, en el sistema sanitari.
- Existeix unes normes de participació a l'Ajuntament i cada Consell té el seu reglament. El principal pes dels Consells de Salut de districtes l'han de tenir les entitats i hem de veure com ho fem possible i tenir capacitat d'influència.